

להבין אסטרטגיה נכונה של יחסי ארץ-עם. מנהיג בדור העולה כרוכים אחריו ודבקים בו. איז כולם נעשים חכמים כי הכל הולך אחר הראש וגופא בחר ירשא נביא (ישעיהו מא) על דרך משל אדם שהוא בר שכל רש לו חכמה אזי אף מה שנשאו בידו או בשאו אברים הכל הוא חכמה והיה מהנד קודש היינו שיהיה כל שיפוי גופו כי הכל הולך אחר השכל על דרך (יחסי ג) (שי בבחינת חכמה שהוא קודש כידוע כך כשתעלה הם דבקים באיזה חכם וצורך שנשוא הכל בחכמה טהורה אזי הכל הולך אחר הראש ופועלים פעולותיהם בחכמה כמו שמצינו אצל אנחנונוט שאמר לרבי (נפחה זה י) ידענו דוטרוא דבכו מחיה מתים והיינו מפני שהיו דבוקים ברבי שהיה חכם גדול והכל הולך אחר הראש וכן הוא בכל דור ודור כשישי צדיק אחר וחכם, והנה ראינו באיזה ספר ישראל הוא אומיות לי ראש והיינו אז הם בבחינת ישראל במעלות הרוממות כשיש להם ראש ומנהיג ויעקב הוא בעקב היינו כשאין להם ראש ח"ו ואז מתכן כוננו דבריו הקודשים, והוה יש לפרש גם כן פירושו הפסוק ועתה ישראל שאמר משה אלרם ועתה שאמם הם בעת ההוא בחינת ישראל והיינו שאני הראש ומנהיג שלכם הוא עתה, מה די' אלהיד שואל מעמך כי אם ליראה וגי' (יחסי י) על דרך (אבות פ"ג, משה כ"א) אם אין חכמה אין יראה ואם אין יראה אין חכמה ועתה כשיש חכמה אזי צורך ליראה כי בלא יראה אין חכמה כלל וגם כי ליראה צורך החכמה לכן עתה שיש חכמה הוא העת הצורך ליראה וכו', והנה מצינו במאמרם ז"ל (וכאשר נה פשטו ישעיה ע"א) שצדיקים נעשים מעשי כן מה הקב"ה מורה מתים אף אלישע כן וכן הרבה צדיקים והיינו כי הקב"ה רצון ידענו יעשה וצדיק גזוז אומר רקם וסמלא אותם הדבקים בצדיק גם כן יכולים לעשות כן כג"ל ידענו דוטרוא דבכו מחיה מתים הוא והשפס שהו דבוקים לרבי, והיו יש לומר תומו באן בספק עתה היינו כשיהיה עתה הזאת שהיה לישראל ראש ומנהיג הוא משה רבינו ע"ה אמר יעקב ולישראל היינו יתאמר

הוא באותם שהם בחינת ישראל שמסתכלים תמיד בבחינת היראה הא' הנ"ל וכשפוסקים רגע אחד מלהסתכל כל אחד לפי בחינתו לעמל חשב להם, ועל ידי מה הם זוכים למדרגה זו של היראה ונפשו החשוב ה' אלוהי עמו ותורתו מלך בו פירושו שמתקיים שירתי ה' לנוגה תמיד (מחיל יו"ט) והוא מצד כל שכן מכשר דום אילן היה עומד ויראה במעשיו מכל שכן המלך הגדול הקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו ערוך היראה (א"ת סי' א) והוא הוטרות מלך היינו חיבור מלך מלכי הרוממות שנחשב להם לחטא כשנוספק ליראה הרוממות שנתחשב להם לחטא כשנוספק רגע אחד מחשבם מן היראה הבה, ה' יעזרנו להיות מן המקיימים זאת באמת וכלל לבב ויטע ידאורו בלבבנו אמן.

עמל בישראל ה' אלהיו עמו והוטרות מלך בו. יבואר זה על פי דאית בוחרו הקודש (א"ת ע"ג) אורייתא וקדושה בירא הוא ישראל כלוה חד ער כאן, ולפי זה הוא כלל גדול אפילו שאדם חוטא הרבה אז הוא נקא ונצוץ בישראל ויש בו חלק אלהי ממעל וכו' ואי חזרו כחשובה על כרות, כי אי אפשר לפרד ביין שהם בקרוב ממש, והוה יש לומר שמרומם הפסוק לא הביט אור בעיקב במדרגה הפחותה שבישראל ומכל שכן שלא יראה עמל בישראל היינו דאיסתרינא מילואו שיחזור כחשובה השפס מפני ה' אלהיו עמו ממש יחד כאחד וגם תרועת מלך בו היינו חזרו עי' שנודרתו בעי' פנים הוא גם כן בו בקרוב ומש ולכן לא ידה ממנו נדה והכו.

בע"ת יאמר יעקב ולישראל מה פעל אל. יש לפרש בזה בדרך רמז וקודים לכאן הפסוק (יחסי י) ועתה ישראל מה ה' אלהיך, צריך להבין מאן תיבת אם ליראה את ה' אלהיך, צריך להבין מאן תיבת ועתה מפני מה דיקא בומו ה' הוא, ויש לומר בזה על פי ששמענו מן הרב המנוח מו"ה יעקב יוסף דהפן ששמע מן אא"י וללה"ה שאמר לפעמים יש שהשולם עומד במעלות הדרומות ולפעמים העולה עומד במדרגות החתונות ועתה שאני בעולם העולם עומד במדרגות הרוממות עד כאן לשון הטהור של אא"י וללה"ה, והנה יש

מדרגה גדולה ומקיים שירתי ה' לנוגה תמיד ונשאלפעמים נפשו מחשבתו רגע אחד מן היראה או לען יחשב לו אשר פנה מחשבתו מיראה השם כפירושו רש"י על (מחיל יו"ט) שירתי ה' לנוגה תמיד שמתו ערוך אורח חיים שירתי ה' מבאר בריש שולחן ערוך גדול בחתרה וכו' ומכל שכן לנוגה תמיד והו כלל גדול בחתרה וכו' ומכל שכן שהקב"ה מלא כל הארץ כבודו עומד עילוי ויראה אותו ומידי גניע אילי היראה והכונה עיינ שם, ועל ידי זה באורח הפסוק (וכאשר נה) יסע ויצחק בא מבוא באר לחד ואי פירוש יצחק הוא כחינת יראה בא מבוא היינו מאותו נביעי שננבם תמיד במחשבתו לזו רוח היינו שחי עולמים ראה אותו ומשנתו במעשיו כג"ל והנה יראה הוא אותיות ראה היינו כשרואה גדולות הברוא בדרך הוא מזה יגיע אילי היראה והכונה מפני חש"ת, ויש כ' בחינת הסתכלות שהם ההינרות ליראה ה' אחד כשרואה בשלוי הרמות הברוא בדרך הוא מעולם השפל ולמעלה כמאמרם ז"ל (חייק ע"ג) וקדיע מחלך ח"ק שנה ובין קדיע וקדיע וכו' עד קוטרלין בחינת כבוד כולם וכו' וכלום לא נבוא אלא לכוורו בידך הוא וכו' וקיים ודחלים לפניו ומהו יגיע אילי יראה הרוממות של אין סוף יחבדו, ויש עוד בחינת הסתכלות כשרואה כל הנבראים בעולם השפל מעכב וער ארי וער אדם כולם יראים זה מזה מצד החששות יראה משלא להמא כי מלכותו בכל משלה כאשר פתח אא"י וללה"ה עיינ עורים הארץ וראה וזהבה מתפשטים מאן סוף עד אין תכלית ומהו גם כן יגיע לו יראה הרוממות יראה פנימית והנה בחינת יראה הראשונה נקרא ראה ממהה למעלה וה"י יוכל הכטה למעלה ראה ממהה למעלה וה"י יוכל להסתכל בו כל אדם בעיניו הגשמיים וברואה הא' שהוא הסתכלות בעיני השכל לאו כל אדם יוכלו לזה אלא למי שחפץ ה' ביוצ צילתו ללמד והו יש לומר תומו לאו הבט אור בעיני עיניו הנה הוא מה גדול חכם של ישראל כי בהם כ' בחינות לא הבט שהוא יראה ה' או יחשוב לו לאותם שהם בחינת יעקב ה' או המיני עם ולא ראה היינו בחינת יראה הא' כשלא ראה עמל

לא הביט אור יעקב ולא ראה עמל בישראל וג"ו עד כי הכטה הוא למעלה למטה ודשו חז"ל (ויאשה נה פ"ה י) כלום אדם מביט מטהו למעלה אלא מלפל וכו' וראה הוא כפשוטו מטהה למעלה או לניס כמו ונאשתו י"ג) הבט נא הושיטה, ודע כי אין הוא ממש פועל ועמל הוא מחשבת אין כמו (מחיל י"ג) הנה עמל וג"ו והוא שאמר הכותב אצל אין הכטה כי מצד משה ומוצו הפועל המתבדן חלילה למשלה על כל פנים עופים ורואים אותו וכו' אצל עמל ראה, והוה לא הביט אור יעקב היינו בחינת עם שהם עושים עונות בפועל והם למעלה מהם כמו שכתב (מחיל י"ג) עונותי עברו ראשי לא הכיט ה' זה גם ולא ראה עמל בישראל שהם אנשי הצווח השומרים עצמם משהו בחינתו איל אין ה' אלהיכם כי לא יחקרו זאת לחדו להם ח"ו הושיטם כי ה' אלהי עמו זהו קורישא בידך הוא והוטרות מלך בו היינו וגם חזרו השוכנה עמהם כביכול וכל צורם לו צר לכן לא צר וכו'.

יש עוד בזה בדרך פנימי על דרך הנ"ל ועל דרך שאמר אא"י וללה"ה על ספק (מחיל י"ג) אשרי אדם לא יחשוב לו צר פירוש אדם הוא